

Materialets och ljusets bärkraft

May Bente Aronsen intar rummet med sina monumentalå textilreliefer. Hon gör det med självklarhet – och hon förändrar det. Känslan för materialet och det tidskrävande precisionsarbetet leder henne över visuella gränser till en nyskapande konst med oanad spännvidd. Textilhistorikern Marianne Erikson presenterar 2007 års pristagare av Nordic Award in Textiles – »textilkonstens Nobelpris».

▲▲ »Nästan utan en tråd«, skuren ullfilt, 300 x 300 cm, 2003. Utställd i Internationella Textiltriennalen, Lodz, Polen, 2004.

TEXT **MARIANNE ERIKSON**
FOTO **JAN BERG**

IÅR DELADES PRISUT *Nordic Award in Textiles* ut av Stiftelsen Fokus Borås för åttonde gången. »Textilkonstens Nobelpris«, som Björn M. Berge, kulturattaché vid Norges Ambassad i Stockholm, benämnde det vid prisutdelningsceremonien i slutet av oktober, tilldelades May Bente Aronsen. Hon introducerades för svensk publik i samband med det norska 100-års jubileet av unionsupplösningen (Sverige-Norge till 1905), då HV Galleri i Stockholm visade verk av en serie framstående norska textilkonstnärer.

MAY BENTE ARONSEN arbetar monumentalt och oftast tredimensionellt. Hennes mäktiga reliefer blir en sorts mjukarkitektur, som förändrar rummet. Hon söker noga sitt material och bearbetar det med matematisk logik och manuell precision. Materialet, arbetsprocessen och tiden ingår en förening. Arbetet måste få ta tid. Industriell ullfilt och vitt polyestertyg – segelduk – i olika tjocklek är väl utvalda och härkraftiga material. Ljus och skugga samspelar i verken och förstärker uttrycket.

Genom perforering eller tillskärning av ullfilten bildas hålmönster, som påminner om spets eller intrikata galler med en suggestiv dragningskraft på betraktaren. Ullfilten är lätt att forma, säger May Bente och den får mjuka utbuktningar och de sammanfogande stygnen syns knappast. En svag rörelse kan förnimmas över ytan.

Utskärningarna blev allt djärvare och på den Internationella Textiltriennalen i Lodz, Polen 2004 deltog hon med verket »Nästan utan en tråd«. Det skulle kunna

ses som en illusion av roterande kulor, formade av tätare och glesare gallerverk, som upprepas över ytan. Hängande ut i rummet uppstod ett intressant skuggspel.

Den idén tycks hon ha gått vidare med i ända större format i »Interferens/Mötes«, två ridåer för Litteraturens Hus i Oslo. Hon valde tjock vinröd ullfilt, som passade för den rödbruna interiören och var tålig. Textilierna måste vara brandsäkra och möjliga att rulla upp.

Beställningsarbetet krävde en väl genomtänkt komposition av cirkelformer, sammanhållna av lodräta linjer. May Bente berättar att hon brukar skära till filten med en liten papperskniv, ibland en skalpell. I det här fallet var ytorna för stora, sammanlagt 64 kvadratmeter, och HV Ateljé fick hjälpa till med tillskärningen efter en digital mall, utprintad på papper. Rummet får värme genom textilierna och om konstnärens inspirationskälla skulle avslöjas – fyrlyuset i Knut Hamssums *Mysterier* – belystes ytterligare ett spänningsmoment.

SOM KONTRAST TILL den varmt glödande filten, använder May Bente Aronsen gärna opak, halvgenomsiktig polyesterväv, som kan förefalla isig och kylig, men som genom hennes bearbetning får liv. Den kan formkärvas i lameller och får på håll ett veclat eller plisserat utseende. Materialet är starkt, tråden ligger »insmält« i väven, fransar inte, är vattenresistent, men inte flamsäkert.

I flera verk har May Bente utvecklat enastående lamellkonstruktioner med böljande, uppåsträvande remsor, som hängs med mellanrum. »Inte naken, inte klädd« är det första verket av det slaget. Det förändras beroende på betraktarens

position – öppet, sett rakt framifrån, slutet vid betraktande från sidan. En liknande utformning har »Breaking the waves« vid havsforskningsstationen Matre nära Bergen, en skulptur av 60 aluminiumlameller, som majestätiskt reser sig mot fjällen och skyarna – både en kontrast mot omgivningen och ett verk som samspelar med naturens krafter.

»Wind« har ännu starkare dynamik, lamellerna vränger sig i en dragspelsartad rörelse som bryts över de skarpskurna framskjutna partierna. Materialet är kraftigt och verket väger omkring 50 kilo.

OM »INTE NAKEN, inte klädd« inte ger entillräckligt spännande övriga om sin gradvisa förändring och genomskiktighet, torde »Utan titel« få betraktaren att stanna upp i förundran. Där buktar och bubblar den styva polyesterväven ut på olika höjder. De rena, enkla formerna kan ge associationer till ett fält med nyanö. Ljus och skugga är även här viktiga komponenter för att framhäva verket.

– Ljuset arbetar vidare med mina textiler, säger May Bente. Det är viktigt att mina installationer har karaktären av förändring i sig, att saker sker när betraktaren rör sig i rummet.

Hon ligger också ibland ett färgskikt, en spinnakerhinna bakom.

MAY BENTE ARONSEN

Född 1962. Uppvuxen i Narvik och Ålesund, Norge. Utbildad i textilkonst vid Kunsthögskolan i Bergen och Oslo. Hovedfag/Master degree 1991. Representerad vid Norges alla tre Kunstimuseer samt Norsk Kulturråd. Kunsthåndverkspriset 2000.

– Man behöver kanske bara förnimma en kulör, utan att nödvändigtvis uppfatta allt på en gång, menar hon. Det handlar om att utforska materialet och att testa gränser.

Vi är vana vid att textilkonsten är bilder och mönster och vi möts nu allt oftare av texter på textilier. De gamla ordspråksbonaderna tycks ha fått en renässans. Det berättande konsthantverket tar också stor plats. Det känns därför befriande med May Bente Aronsens rena, meditativa ytor och nyskapande materialbehandling – en textilkonst som hänför och lockar betraktaren – en skönhet bortom ord. ♦

SE UTSTÄLLNINGEN

En retrospektiv utställning av May Bente Aronsens svar på Textilmuseet i Berlin till 17 februari

»» «Breaking the waves», aluminiumskulptur vid havsforskningsstationen Matre nära Bergen, 700 x 350 x 70 cm 2006.

» «Utan titel», polyester, formskurna lameller, 255 x 135 x 26 cm 2006. Juryutvald till Norsk Tekstiltriennale 2006.

» «Inte naken, inte klädd», polyester, formskurna lameller, 320 x 225 x 25 cm 2005.

